

Matla a Paulose le Evangeli

SABATHA THAPAMA

Bakeng sa Thuto ea beke ena, Bala:

2 Pet. 3:15, 16; Ba-Gal. 1; Ba-Fil. 1:1; Ba-Gal.5:12.

Temana ea Khopolo:

“Hobane, hleka ke re, ke emeloe ke batho, kapa ke Molimo na? Mohlomong, na ho ka thoe, ke rata ho khahlisa batho? Athe hoja ebe ke sa rata ho khahlisa batho, nka be ke se mohlanka oa Krete” (Ba-Galata 1:10).

Baithuti universiting e 'ngoe ba ile ba haha setsi jareteng moo bohle hosa natsoe mohlobo, bong, maemo, bolumeli—batla amoheloa. Nahana haeba lilemo ka ha morao baithuti bana ba ebe ba khutletse sekolong moo ho fumana hore baithuti ba ban ba fetotse setsi seo. Ho e-na le kamore e kholo e nang le sebaka se se ngata sa ho buisana—se reretsong ho tlisa kopano ho bohle moo—e be kamore e se e arohantsoe ho etsa likamore tse ngata tse nyenyane ka menyako e nang le lithibelo tsa amanang le morabe, bong, joalo-joalo. Baithuti ba ikarabellang tlhophong bocha ba ka etsa khang ea hore matla a bona a ho etsa liphetocho tseo a tsoa litloaelong tsa khale tsa lilemo-lemo.

Bona ke boemo boo Paulose a ileng a tobana le bona ha a ngolla likereke tse Galatia lengolo la hae. Morero oa hae hore Balichaba ba ka kena tumelong ka tumelo feela o ile oa qholotsoa ke baruti ba bohata ba ileng ba tiisa hore Balichaba ba lokela le bona ba bolle pele e ka ba litho.

Boemo bona, Paulose o ile a bo bona, e le tlhaselo boleng ba evangeli ka bo eona; ka hona o ne a lokela ho arabela. Karabo ke lengolo ho Ba-Galata.

**Bala thutoea beke ena ho lokisetsa Sabatha, 8 Phupu.*

Paulose, sengoli sa lengolo

Bala 2 Petrose 3:15, 16. Litemana tsee li re bolella eng ka moo kereke ea pele e neng e bona lingoloa tsa Paulose kateng? See se re bolella eng ka moo tšusumetso e sebetsang kateng?

Ha Paulose a ngolla Ba-Galata, o ne a sa batle ho hlahisa sengoloa sa selemo. Empa ka tlasa tataiso ea Moea o Halalelang, Paulose o ne a khalema boemo bo itseng bo neng bo mo ama le balumeli ba Galatia. Mangolo a kang la Ba-Galata a bapetse karolo e bohlokoa bosebeletsing ba boapostola ba Paulose. E le morumuoa oa Balichaba, Paulose o ile a theha likereke tse 'maloa tse pharalatseng le Mediterranean. Leha a etetse likereke tsena nako eohle ha a khona, o ne a sa lule sebakeng se le seng nako e telele. Ho khahlanyetsa bosieo ba hae, Paulose o ngotse mangolo a eang likerekeng tseo e le ho fa tataiso. Ha nako e ntse e tsamaea, likopi tsa mangolo a Paulose a ile a arolelanoa le likereke tse ling (Ba-Kol. 4:16). Leha mangolo a mang a Paulose a ile a lahleha, bonyane libuka tse leshome le metso e meraro li na le lebitso la hae. Joalo ka ha mantsoe a Petrose a kaholimo a bontša hape, mangolo a Paulose a ne a bonoa e le karolo ea mangolo. Sena se bontša ka moo bosebeletsi ba hae bo ileng ba ipha matla nalaneng ea kereke.

Ka nako e 'ngoe Bakreste ba bang ba ile ba lumela hore mokhoa oa lengolo la Paulose o ne o khethehile—mokhoa o khethehileng o thehiloeng ke Moea o Halalelang e le ho nka lentsoe la Molimo le boluletoeng. Khopolo e ile ea fetoha ha baithuti ba bacha ba tsoang Oxford, Bernard Grenfell le Arthur Hunt, ba fumana Egepete ka litokomane tse bang makholo a mahlano a papyri ea mehleng (litokomane tse ngotsoeng holima papyrus, ntho eo ho neng ho ngoloa ho eona lilemo tse makholo pele le ka mora Krete). Holima ho fumana tse ling tsa lingoloa tsa khale tsa testamente e Ncha, ba ile ba fumana lirasiti tsa tefo, tsa lekhetho, lirasiti, le mangolo a eang mothong ka bo mong. Ho ileng ha makatsa bohle, mokhoa oa Paulose oa ho ngola mangolo oa bonahala e ne e le mokhoa o tloaelehileng oa ho ngola mehleng ea hae. Mokhoa oo o ne o kenyeletsa (1) tumeliso e bulang e bolelang sengoli le moamoheli oa lengolo, e be litumeliso; (2) puo ea teboho; (3) 'mele oa lengolo; 'me qetellong, (4) puo e koalang. Ka bokhutšoanyane, Paulose o ne a latela mokhoa o tloaelehileng oa nakong e hae, ho bua le bomphato oa hae ka sesebelisoa le mokhoa oa ba tla o tseba.

Haeba Bible e ne e ka ngola kajeno, ke sesebelisoa se, le mokhoa oo u nahanang hore Morena o ne a tla o sebelisa ho re fihlela ha joale?

Pitso ea Paulose

Leha epistole ea Paulose e latela mokhoa o akaretsang oa mangolo a mehleng, Ba-Galata e na le lintlha tse ikhethang tse sa fumanoe mangolong a mang a Paulose. Ha li eloa hloko, liphapano tsena li ka re thusa ho utloisisa boemo boo Paulose a neng a bo khalema.

Bapisa litumeliso tse qalang tsa Paulose ho Ba-Galata 1:1, 2 le seo a se ngolang ho Ba-Efese 1:1, Ba-Filipi 1:1, le 2 Ba-Korinthe 1:1. Ke ka litsela life tumeliso ea Paulose e ho Ba-Galata e tsoanang le ho fapana le tse ling?

Puo e qalang ea Paulose ho Ba-Galata ha e teletsana feela ho feta tse ling tsa hae, empa tsoa tseleng ea hae ho hlalosa motheo oa boapostola ba hae. Lentsoe lena Moapostola le bolela “ea rumiloeng” kapa “morumuoa.” Testamenteng e Ncha, ka tsela e tobileng, le supa baapostola ba leshome le metso e ’meli ba pele le ba bang bao Krete ea tshileng a ileng a ithahisa ho bona le ba fat homo ea ho ba lipaki tsa hae (Ba-Gal. 1:19, 1 Ba-Kor. 15:7). Paulose o phatlalatsa hore ke karolo ea sehlopha sena se khethehileng. Taba ea hore Paulose ka matla o latola hore boapostola ba hae bo lutse ho motho ofe kapa ofe e bolela hore ho bile le teko ka ba bang Galatia ba nyelisang matla a boapostola ba hae. Hobaneng? Joalo ka ha re bone, ba bang ka kerekeng ba ne ba sa thabela molaetsa oa Paulose hore pholoho e be ka tumelo feela ho Krete e seng ka mesebetsi ea molao. Utloa eka evangeli ea Paulose e nyelisa kutlo. Bo phehla marole bana ba ne ba le bohlae. Ba ne ba tseba hore motheo oa molaetsa oa evangeli ea Paulose o ne hokahane hantle le mohloli oa matla a boapostola ba hae (John 3:34), ’me ba ne ba ikemiselitse ho hlalisa khanyetso e matla khahlanong le matla ao.

Leha, ba ne ba sa latole ka kotloloho boapostola ba Paulose; ba ne ba hanyetsa feela hore ha bo bohlokoa ha kaalo. Ba ne ba mpa ba re Paulose e ne e se e mong oa balateli ba pele ba Jesu; matla a hae, leha ho le joalo, a ne a sa tsoe ho Molimo empa bathong—mohlomong ho tsoa baetapeleng ba kereke e Antioke ba ileng ba roma Paulose le Barnabase e le barumuoa (Liketso 13:1–3). Kapa, mohlomong, e ne e tsoa ho Ananiase, ea ileng a kolobetsa Paulose e sa le qalong (Liketso 9:10–18). Paulose, ka mailutlo a bona, e ne e le morumuoa ea tsoang Antioke kapa Damaseka—ha ho seng! Hape, ba etsa khang ea hore molaetsa oa hae ke mehopollo ea hae feela, e seng lentsoe la Molimo. Paulose a hlokomela kotsi ea liqoso tsena tse behoang, ’me hang a sireletsa boapostola ba hae boo a bo filoeng ke Molimo.

Ke ka litsela life, le ka bohlae, matla a mangolo a hanyetsoang kajeno ka hara kereke ea rōna? Ke joang re elang hloko liqoso tsee? Ha bohlokoa-hlokoa, ke joang (mohlomong) li susumelitseng mokhoa oa hao oa ho nahana malebana le matla a Bibe!

Evangelii ea Paulose

Holima ho sireletsa boapostola ba hae, ke eng hape eo Paulose a e tiisang puong ea hae e bulangho Ba-Galata? Bapisa Ba-Gal. 1:3–5 le Ba-Efe. 1:2, Ba-Fil. 1:2, le Ba-Kol. 1:2.

E 'ngoe e ikhethang ka lintlha tsa mangolo a Paulose ke ka tsela eo a hokahanyang mantsoe mohau le khotso litumelisong tsa hae. Kopano ea mantsoe ana a mabeli sebopheho se bonahalang sa litumeliso mafatšeng a Ba-Gerike le Bajude. Moo sengoli sa mo-Gerike se ka ngolang “litumeliso” (chairein), Paulose o ngola “Mohau,” lentsoe le tšoanang ka molumo ka se-Gerike (charis). Ho sena Paulose o kenyeletsa tumeliso e tloaelehileng ea se-Jud ea “Khotso.” Kopano ea mantsoe ana a mabeli ha se feela ho natefisa. Khahlanong le hoo, mantsoe hnatle a hlalosa molaetsa oa evangeli ea hae. (Hantle, Paulose o sebelisa mantsoe ana a mabeli ho feta sengoli sefe kapa sefe Testamente e Ncha.) Mohau le khotso ha li tsoe ho Paulose empa ho Molimo Ntate le Morena Jesu Krete.

Ke karolo efe ea Evangelii eo Paulose a e kenyeletsang ho Ba-Galata 1:1–6?

Leha Paulose a na le sebaka se se nyenyane litumelisong tsa hae tse qalang ho hlalosa semelo sa evangeli, o hlalosa ka boqheteke 'moko oa Evangelii ka lipolelo tse khutšoanyane. Ke 'nete efe eo e leng khubu eo evangeli e lutseng ho eona? Ho ea ka Paulose, ha se ho ea ka molao—ntlha eo bahanyetsi ba Paulose ba e phatlalatsang. Khahlanong le hoo, Evangelii e lutse ke hohle ho seo krete e se fihletseng bakeng sa rōna ka lefu la hae sefapanong le tsoho bafung. Lefu la Krete le tsoho li entse se seng seo re neng re ke ke ra iketsetsa sona ka bo-rōna. Li robile matla a sebe le lefu, ho lokolla balateli ba hae matleng a bobbe, bo tšoereng ba bangata ka tšabo le bokhoba. Ha Paulose a bonahatsa litaba tse monate tsa mohau le khotso eo Molimo a re entseng eona ho Krete, o oela ka thello thapelong ea thothokiso, e hlahang temaneng ea 5.

Ka mantsoe a ka bang mangata ao Paulose a a sebelisitseng ho Ba-Galata 1:1–5, ngola fatše kutloisiso ea hao ka seo evangeli e le sona. Tlisa karabo ea hao sehlopheng ka Sabatha.

Ha ho Evangeli e 'Ngoe

Ke eng seo hangata se latelang puo e bulang mangolong a Paulose? Ke joang Ba-Galata e fapaneng? Bapisa Ba-Gal. 1:6 le Ba-Rom. 1:8, 1 Ba-Kor. 1:4, Ba-Fil. 1:3, le 1 Ba-Thess. 1:2.

Leha Paulose a khalema mefuta eohle ea liqholotso tsa lehae le mathata mangolong a hae likerekeng, o ents'e tloaelo ho latela puo ea hae e bulang ka mantsoe a thapelo kapa a teboho ho Molimo ka tumelo ea babali ba hae. O boetse o etsa sena mangolong a hae ho Ba-Korinthe, ba neng ba khathatsoa ke boitšoarō ho hlalohang lipotso-potso (bapisa 1 Ba-Kor. 1:4 le 5:1). Boemo bo Galatia bo soabisa hoo, Paulose a sieang liteboho le ho oela tabeng ka kotloloho.

Ke lentsoe lefe le matla le Paulose a le sebelisang le bontšang boemo ba khathatseho ea hae ka se neng se etsahala Galatia? Bala Ba-Gal. 1:6–9, 5:12.

Paulose ha a ikomele mantsoeng liqosong tsa hae khahlanong le Ba-Galata. Ha e beoa ka bonolo, o ba qosa ka ho latola pitso ea bona. Ha e ke hantle, lentsoe ho tlohela, le hlalohang temnen ea botšelela, hangata le ne le sebelisoa ho hlalosa masole a koehetseng naha ea habo bona ka ho baleha lebothong. Ka semoea, Paulose o re Ba-Galata ke bakoinihi ba furaletseng Molimo. Ke joang Ba-Galata ba furallang evangeli? Ka ho fetohela evangeling esele. Paulose ha a re ho na le li-evangeli tse fetang bonngoe empa e le hore ho na le ba bang ka kerekeng ba rutang hore tumelo ho Krete ha e-ea lekana (Liketso 15:1–5)—ba ne ba etsa e ka ho na le e 'ngoe. Paulose o sobisitsoe ke tšenyō ena ea evangeli hoo a lakatsang hore mang kapa mang ea rutang evangeli esele a rohakoe ke Molimo! (Ba-Gal. 1:8). Paulose tiisitse haholo ka ntlha ena hoo a e phethang habeli (Ba-Gal. 1:9).

Kajeno, ho na le tloaelo le ka hara kereke ea rōna (libakeng tse ling) moo ho tiisoang maiphihlelo ho feta lithuto tsa motheo. Se bohlokoa ka ho fetisisa (rea bolelloa) ke maiphihlelo a rōna, likamano tsa rōna le Molimo. Leha maiphihlelo a le bohlokoa, ke eng seo lengolo la Paulose mo le re rutang sona ka bohlokoa ba thuto e nepahetseng?

Tšimoloho ea evangeli ea Paulose

Bo phehla marole Ba Galatia ba ne ba bolela hore evangeli ea Paulose e ne e susumetsoa ke takatso ea ho fumana kananelo ho tsoa ho ba bang. Ke eng eo Paulose a ka beng a e entse ka tsela e fapaneng lengolong la hae hoja haeba a ne a batla ho khahlisa batho? Sheba Ba-Gal. 1:6–9, 11–24.

Hobaneng Paulose a ne a sa batle hore Balichaba ba bakileng ba bolle? Bahanyetsi ba Paulose ba ne ba bolela hore e ne e le hobane Paulose a ne a batla tšokoloho ka mekhoha eohle. Mohlomong ba ne ba nahana hore ka hobane Paulose a ne a tseba Balichaba hore ba tla ba le likhanyetso ka lebollo, o ne a sa le hloke. E ne e motho ea sebeletsang ho khahlisa batho! Karabelong ea hae liqosong tse joalo, Paulose o supa bahamyetsi ba hae mantsoeng a matla ao a a ngotseng temaneng ea borobeli le ea borobong. Haeba sohle seo a neng a se batla e ne e le ho amoheloa, a ka be a arabile ka tsela e 'ngoe.

Hobaneng Paulose a re ho thata ho ba molateli oa Krete ha u leka ho khahlisa batho?

Ka mora polelo ea Paulose temaneng ea 11 le 12 ea hore o amohetse evangeli ea hae le matla ho tsoa ho Molimo ka kotloloho, ke joang mantsoe a hae litemaneng tsa 13–24 li etsa taba?

Litemana tsa 13–24 li fana ka tlaleho ea boitsebiso ba boemo ba Paulose pele a sokoloha (litemana 13, 14), tšokolohong a hae (litemana 15, 16), le ka morao ho moo (litemana 16–24). Paulose o bolela maemo a potapotileng ketsahalo ka 'ngoe a etsa hore ho be thata ho motho ho ka bolela hore o amohetse evangeli ea hae ho motho e mong ha e se Molimo. Paulose ha a tlo lula feela le ho lamella mang kapa mang ho nyelisa le ho senya molaetsa oa hae ka ho botsaka ka pitso ea hae. O tseba se etsahetseng ho eena, o tseba seo a bilelitseng ho se ruta, 'me o tlo etsa joalo, ho sa natsoe bothata.

O tsebisisa ha kae ka pitso ea hao ho Krete? Ke joang u ka tsebang ka tieo seo Molimo a u bilelitseng sona? Ka nako e tšoanang, leha o na le bonnete ba pitso ea hao, hobaneng u lokela ho ithuta ho mamela keletso ea ba bang?

Ho Ithuta Haholoanyane:

“E ne batla e ba kerekeng e ’ngoe le e ’ngoe moo ho neng ho na le litho tseo e neng e le Bajude ka tsoalo. Ho ba sokolloa bana baruti ba Bajude ba fumana monyetla oa ho kena, ’me ka bona ba fumana sebaka sa ho tsitsa ka likerekeng. Ho ne ho le thata ka khang ea mangolo, ho lahla lithuto tse rutoang ke Paulose; ke ka hoo ba ileng ba sebelisa mokhoa oo e seng oa mangolo ho thibela tšusumetso ea hae le ho fokolisa matla a hae. Ba phatlalatsa hore ha e eaba morutuoa oa Jesu, ’me ha a ka a fumana thomo ho tsoa ho eena; ’me ho bonahala a ruta lithuto tse khahlanong le tse rutoang ke Petrose, Jakobo, le baapostola ba bang. . . . “Moea oa Paulose oa sisimoha ha a bona bokhopo boo bo tšosang boo kapele bo tlo senya likereke. Hang a ngolla Ba-Galata, a pepesa lithuto tsa bona tse fosahetseng, ’me ka bohale bo bohola a khalema bao ba furaletse tumelo.”—Ellen G. White, *Sketches From the Life of Paul*, pp. 188, 189.

Lipotso tsa Puisano:

1. Ka sehlopheng, bala litlhaloso tsa hao ka moo u utloisisang evangeli e le sona. Ke eng seo re ka ithutang sengoloeng sa motho ka mong?
2. Litumelisong tsa Paulose ho Ba-Galata, o phatlalalitse hore lefu la Jesu le hlahile ka mabaka a khethehileng. Lebaka leo e ne e le lefe, ’me se bolela eng seo bakeng sa rōna kajeno?
3. Ho Ba-Galata 1:14 Paulose o re o ne a na le cheseho e kholo bakeng sa meetlo ea bo ntat’ae. Ka “meetlo,” mohlomong o ne a bolela bobeli meetlo e nenoang ea Bafarisi le Testamente ea Khale ka bo eona. Ke sebaka sefe (haeba se teng) sa meetlo tumelong ea rōna? Ke tlhokomeliso efe eo maiphihlelo a Paulose a re fang eona kajeno malebana le taba ee ea meetlo?
4. Hobaneng Paulose a ne a bonahala a sa mamelle bao ba lumelang ho fapaneng le seo a se lumelang? Bala hape tse ling tsa lintho tseo a ngotseng ka tsona malebana le batho ba nang le pono e fapaneng le ea hae ea evangeli. Ke joang motho ea tiisitseng le ho se tenyetsehe a ka shejoang kateng ka kerekeng ea rōna kajeno?

Kakaretso:

Baruti ba bohata ba Galatia ba ne ba leka ho nyelisa bosebeletsi ba Paulose ka ho bolela hore boapostola ba hae le moaletsa oa evangeli ea hae ha li tsoe ho Molimo. Paulose o thula bobeli liqoso tsena litemaneng tse bulang tsa lengolo la hae ho Ba-Galata. Ka sebete sohle o phatlalatsa hore ho na le tsela e le ’ngoe feela ea pholoho, le ho hlalosa liketsahalo tse potapotileng tšokoloho ea hae ho bontša hore pitso ea hae le evangeli lika tsoa feela ho Molimo.

